

ПІОМЕТРА КОБИЛ (КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ, ДІАГНОСТИКА)

В. І. БОРОДИНЯ, кандидат ветеринарних наук, доцент

Т. І. ПАНІМАШ, магістр*

***Національний університет біоресурсів і природокористування
України,***

E-mail: borodynia@gmail.com

Анотація. Висвітлено питання особливостей перебігу, клінічних ознак захворювання кобил на піометру та діагностики цього захворювання. Піометра у коней може протікати у двох формах: з відкритою або закритою шийкою матки. У тих випадках, коли шийка матки відкрита – можна бачити наявність ексудату водянистої або вершкоподібної консистенції, який виділяється зі статевої щілини. Тоді як у випадках піометри із закритою шийкою матки, рідина накопичується в матці, остання збільшується у розмірі й, нарешті, приймає форму кулі. Основною ознакою захворювання кобили на піометру є неплідність. Статеві цикли відсутні протягом тривалого часу. Метою проведення клінічних і лабораторних діагностичних досліджень є визначення джерела виділень з піхви і складання прогнозу щодо майбутньої плодючості тварини. Діагностика піометри ґрунтується на безпосередній трансректальній пальпації матки, ультразвуковому дослідженні розширеної і заповненої рідиною матки та аналізі маткового ексудату. Диференціальна діагностика піометри передбачає відрізнити симптоми даного захворювання від таких бактеріального ендометриту, 80–120-денної вагітності, грибкового ендометриту, метрит-ламінит-сепсис комплексу, міксометри, гідрометри, кістозно-залозистої гіперплазії, неоплазії ендометрію. Прогноз щодо життя – сприятливий, репродуктивної функції – песимістичний, плодовитість тварини не відновлюється.

Ключові слова: *коні, кобили, захворювання матки, піометра, перебіг, клінічні ознаки, діагностика, прогноз*

Актуальність. Захворювання статевих органів запального характеру і їх ускладнення призводять до зниження плодючості кобил. Питання своєчасної, всебічної і точної діагностики такої патології є особливо актуальним з огляду на те, що коні, на відміну від інших видів

сільськогосподарських тварин, мають знижений коефіцієнт розмноження, а отже і найгіршу репродуктивну здатність.

Це пов'язано з пізніми термінами настання статевої і фізіологічної зрілості, різко вираженою одноплідністю кобил, тривалою вагітністю, непередбачуваністю часу овуляції, високим рівнем «двійневої овуляції». Висока вартість видатних тварин, уповільнена, в порівнянні з іншими галузями, змінюваність поколінь в конярстві стримують темпи вдосконалення порід [3 – С. 110–116, 4 – С. 97–102, 14– 20 с.]. А отже, боротьба з неплідністю і малоплідністю, підвищення відтворювальної здатності кобил постають вкрай важливими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підвищення плодючості коней є одним з найважливіших завдань ветеринарної науки і практики. Тим більше, що в практиці сучасного конярства в останні десятиліття спостерігається тенденція зниження показників відтворення і виходу приплоду [9 – 50 с., 12 – 30 с., 15 – 54 с.]. Серед факторів, які впливають на стабільність галузі, найголовнішим залишається відтворення поголів'я, яке нині не перевищує 25 лошат від 100 кобил. Тоді як в кінних заводах вихід лошат останнім часом становить 50-60, у кращих кінних заводах в розрахунку на 100 конематок одержують 85-92 лошат [2 – С. 17–21, 5 – С. 121–125, 11 – С. 2–3].

Багато дослідників вважають, що нарівні з однією з найважливіших причин зниження плодючості кобил, якою є неправильне визначення оптимального часу їх осіменіння та фізіологічна невідповідність самок до запліднення, не менш значущою виявляється наявність різноманітних патологічних станів статевих органів, за яких настання жеребності стає неможливим [6 – С. 35–40, 9 – 50 с.].

Запальні процеси статевих органів кобил найчастіше призводять до неплідності, а їх ускладнення у вигляді піометри – до вибракування і виведення маток з процесу відтворення [6 – С. 35–40].

Мета досліджень - проведення аналізу даних літератури, щодо перебігу, клінічних ознак захворювання кобил на піометру та особливостей його діагностики.

Матеріали і методи досліджень. У процесі дослідження було використано такі методи дослідження, як пошук, опрацювання, аналіз літературних джерел, щодо питань перебігу, клінічних ознак і діагностичних досліджень за піометри у кобил.

Результати дослідження та їх обговорення. Піометра (pyometra) є ускладненням хронічного гнійного запалення матки (ендометриту, метриту), яке виникає тоді, коли шийка матки закрита (порушення прохідності каналу шийки матки), а в порожнині матки накопичується велика кількість гнійного або слизисто-гнійного ексудату. У порівнянні з іншими видами тварин піометра коней реєструється відносно рідко [16. – 592 с.]. У кобил вона часто

супроводжується збереженням активного жовтого тіла і порушенням естрального циклу [1-636 с.].

Будучи хронічним інфекційним захворюванням матки, піометра характеризується накопиченням великої кількості гною в її порожнині. Це часто викликано аномаліями шийки матки або поганими механізмами очищення матки (атонією). У хворих кобил статеві цикли можуть проявлятися нормально, з порушенням статевої циклічності або не проявлятися зовсім протягом тривалого часу (анафродизія). Кобилу нерідко вважають вагітною. Неплідність є основною ознакою захворювання кобили на піометру. Виділення зі статевих шляхів можуть бути відсутніми або бути переривчастим і відповідати періодам тічки [1-636 с., 13 – 30 с.].

Протікає піометра хронічно і проявляється чіткими місцевими клінічними ознаками. У разі наявності прохідності каналу шийки матки і піхви, з неї періодично виділяється обмежена кількість ексудату, який виявляється на забруднених корені хвоста і нижньому куті вульви. Слизова оболонка статевого каналу набрякла, гіперемована, іноді з виразками [12 – 30 с.].

Піометра в кобил може протікати у двох формах: з відкритою або закритою шийкою матки. У тих випадках, коли шийка матки відкрита – можна бачити наявність ексудату водянистої або вершкоподібної консистенції, який виділяється зі статевої щілини, стікає по статевих губах до долу. У випадках піометри із закритою шийкою матки, рідина накопичується в матці, остання збільшується у розмірі й, нарешті, приймає форму кулі [7 – 158 с., 18].

Хоча піометра призводить до неплідності, це рідко впливає на загальний стан здоров'я і благополуччя кобили. Цікаво, що у кобил, хворих на піометру, зазвичай не відмічається погіршення загального стану, а отже, немає клінічних ознак захворювання, таких як гарячка, втрата апетиту або депресія, щоб мати підстави діагностувати у тварини вказану патологію. У деяких випадках відзначають нерегулярні статеві цикли [17].

За тривалого перебігу піометри у кобили розвиваються ознаки хронічної інтоксикації організму, інтермітуюча гарячка, зменшення апетиту, зниження рівня лактації або припинення її (лактуючі й кумисні кобили). Виникає набряк тканин шийки матки і матки, в її стінці настають глибокі дегенеративні зміни, часто незворотні, утворюються спайки матки, яєчників, шийки матки. Матка збільшена, в ній накопичується патологічний ексудат. З вульви, піхви, шийки матки або матки спостерігаються гнійні або слизисті виділення рідкої або густої консистенції, неприємного запаху, періодично виділяються, особливо під час лежання тварини.

Поволі знижується маса тіла тварини, що проявляється поступовим зниженням вгодованості, розвивається схуднення, млявість, можлива перфорація стінки матки і розвиток перитоніту і

септикопії. Фекалії набувають темного кольору, незвичайного або неприємного запаху, можлива діарея. Виявляється крепітація матки, піхви, шийки матки. У цей період розвитку хвороби виявляються деякі зміни в складі крові, зокрема, відзначається зменшення кількості гемоглобіну та еритроцитів, еозінофілія, лейкопенія, нейтрофілія, базофілія [1–636 с., 8 – 256 с., 17].

Слід відмітити, що на піометру частіше хворіють кобили у старшому віці (старші 14-15 років). Зазвичай у таких тварин спостерігаються доволі тривалі виділення з піхви. Загальний клінічний стан і кондиції тіла незважаючи на вік у них бувають задовільними. Стан і конфігурація (форма) зовнішніх статевих органів залишаються нормальними. В анамнезі хворих на піометру кобил може бути до 8-10 вагітностей і жеребінь із фізіологічним перебігом, і народженням здорових життєздатних лоша́т. Але перед зверненням до клініки, декілька місяців (до п'яти-семи) тварина залишалася неплідною [10 – 436 с., 19].

Внаслідок сильного набряку шийки матки, її зарощення або утворення спайок піхви, іноді через м'якість м'язів під час скручування матки гнійний ексудат, який утворюється в її порожнині не знаходить виходу і накопичується у кобил в кількості 15-20 літрів (до 60 літрів). Матка являє собою розтягнутий патологічним ексудатом мішок. Її стінка стоншується або місцями потовщується за рахунок проліферуючої сполучної тканини [13 – 30 с., 20].

Діагностувати піометру не важко. Метою проведення клінічних і лабораторних діагностичних досліджень кобил, хворих на піометру, є визначення джерела виділень з піхви і складання прогнозу щодо майбутньої плідності тварини.

Під час зовнішнього клінічного дослідження кобил, хворих на піометру, спостерігають частіше всього жовтувато-білі гнійні виділення з вульви.

Вагінальним дослідженням із застосуванням піхвового дзеркала виявляють запалення, почервоніння піхвової частини шийки матки і невелику кількість гнійного ексудату, що виходить з матки через канал шийки в склепіння піхви, гіперемію, крововиливи, набряк і виразки слизової оболонки піхви і піхвової частини шийки матки, рубцеві стягування або зрощення і скупчення гнійного ексудату на дні піхви. Тривале роздратування ексудатом слизової оболонки цервікального каналу обумовлює набряк і гіперплазію її складок. Піхвова частина шийки матки гіперемована, має поліпозні розрощення, слизова оболонка набрякла, місцями є виразки. При повному закритті каналу шийки або зарощенні піхви виділення будуть відсутніми [1—636 с., 13 – 30 с.].

Під час ректального дослідження промацують туго флюктууючу або дещо тістувату матку за відсутності плаценти і плода (вагітності). Матка збільшена, роги її мають однакову величину, стінки їх

потовщені. Шийка матки щільна, не болюча, з мінімально розкритим або закритим каналом. Тіло і роги матки за консистенцією – більш щільні, за чутливістю – менш болючі або безболісні, атонічні. Тіло і роги рівномірно розтягнуті вмістом, значно збільшені, симетричні; стінка стоншена, напружена або, навпаки, місцями має шкіроподібну консистенцію. Матка опускається в черевну порожнину; зміщуються вниз і яєчники. Маткові зв'язки розслаблені. За значного збільшення матки відчувається вібрація середніх маткових артерій, але вона слабша, ніж під час вагітності, й зазвичай однаково виражена з обох боків. В одному або обох яєчниках пальпуються жовті тіла. Ці ознаки симулюють 3-5-місячну жеребність двійнятами, що слід ретельно диференціювати (проведення клінічних, лабораторних досліджень, УЗД діагностики). Обсяг матки з часом збільшується за відсутності навколоплідних оболонок і плода [16 – 592 с.]. Часто після масажу (за відкритої шийки матки) з'являються виділення. За піометри в слизовій оболонці інфільтратів менше, ніж за гострого метриту, але більше клітинних утворень сполучнотканинного характеру [1 – 636 с., 13 – 30 с., 17].

Піометру можна сплутати з двоплідною вагітністю. Але зміни стінки матки, відсутність плода, симетричне збільшення рогів, однакової сили пульсація правої і лівої маткових артерій, загальний стан тварини дають підставу для встановлення правильного діагнозу. Часто в яєчнику є одне або два великі жовті тіла. Піометру порівняно легко діагностувати ректально за дуже сильно розтягнутою маткою. За потреби, для підтвердження діагнозу використовують ендоскопічне, ультразвукове, цитологічне, бактеріологічне дослідження, біопсію ендометрію [15 – 54 с.].

УЗД-діагностика показує сильно збільшену матку, наповнену «гіперехогенною» або темною рідиною. Піометра характеризується гнійними виділеннями, але часто вона виявляється лише за звичайного УЗД. На зображенні гній часто сильно ехогенний через його клітинний вміст. Проте деколи, як не парадоксально, гнійний ексудат буває не ехогенним. У таких випадках діагноз буде встановлений після цитологічного або ендоскопічного дослідження [20].

Для лабораторної діагностики проводять бактеріологічне дослідження проб патологічного ексудату з порожнини матки (якщо цервікальний канал відкритий). Також проводять цитологічне дослідження і беруть зразки тканин матки методом біопсії. Бактеріологічним дослідженням виявляють бурхливе зростання мікроорганізмів з групи *Streptococcus*. Цитологічні дослідження виявляють велику кількість перероджених запальних клітин (білі кров'яні клітини) спільно з численними ланцюжками бактеріальних організмів типу коків. Гістологічним дослідженням зразка біопсії виявляють активне, важке запалення і помірний фіброз. Оцінювання

результатів біопсії проводять за шкалою від 1 до 3, де 1 вважається нормою, а 3 – істотним відхиленням від норми (помітно аномальний стан) [19].

Діагноз обґрунтовується за результатами декількох ректальних досліджень матки з урахуванням дати осіменіння та даних анамнезу (дата останнього осіменіння, родів, перебіг родів, післяродового періоду тощо) [19].

Діагноз ставлять за даними клінічного дослідження тварин і лабораторного – крові та ексудату, взятого з каналу шийки матки, результатів цитологічних, бактеріологічних досліджень, біопсії ендометрія і УЗД-діагностики. З діагностичною метою проводять також дослідження на наявність в ексудаті сірковмісних амінокислот і відсутність глюкозо-аміно-гліканов (муцину) – ознака запалення слизової оболонки матки. Кількість лейкоцитів може зростати до 24×10^9 / л і більше [16. – 592 с.].

Отже, хронічне накопичення великої кількості інфекційного ексудату в матці кобил дає підставу для клінічного діагнозу з визначенням «піометра». Вагітність повинна бути також виключена і віддиференційована від таких рідкісних захворювань, як миксометра і превмовагіна.

Диференціальна діагностика піометри передбачає відрізнити симптоми даного захворювання від таких бактеріального ендометриту, 80–120-денної вагітності, грибкового ендометриту, метрит-ламініт-сепсис комплексу, міксометри, гідрометри, кістозно-залозистої гіперплазії, неоплазії ендометрію (наприклад, лейоміоми). У кобил, піометру слід ретельно диференціювати від вагітності до початку проведення лікування.

Прогноз щодо життя – сприятливий, репродуктивної функції – песимістичний, плодовитість тварини не відновлюється. Прогноз несприятливий, якщо у тварини розвинулася атрофія ендометрію і / або анафродизія. Лікування, кобил, хворих на піометру, як правило, призводить лише до тимчасового поліпшення. Відновлення захворювання відбувається спонтанно або після парування. Зазвичай кобилу краще не використовувати в розведенні [13 – 30 с., 16 – 592 с.].

Для кобил, у яких виявляються статеві цикли і є задовільний результат УЗД-діагностики – прогноз щодо відновлення відтворювальної здатності більш сприятливий. Кобили з клінічно діагностовано піометрою також можуть мати сприятливий прогноз щодо майбутньої плодючості на підставі того, що у них ексудат не накопичується повторно в тритижневий період між первинною обробкою та повторним дослідженням [18].

За розвитку тяжких структурних змін тканин матки у вигляді утворення значних спайок в шийці матки і (або) в порожнині матки, глибоких змін ендометрія в результаті хронічного перебігу запального процесу, атрофії ендометрію – відтворна функція кобил не може бути

поновлена і такі тварини стають неплідними. Дуже обережний прогноз щодо майбутньої плодючості може бути пов'язаний з фізичною непрохідністю або функціональним дефектом шийки матки. Хворі кобили зазвичай мають персистентне жовте тіло яєчників, що призводить до недостатнього виробництва чи вивільнення (секреції) простагландинів [17, 19].

Через відсутність системного захворювання випадки піометри часто набувають хронічного перебігу ще до того, як з'ясовується діагноз і починається лікування. У таких випадках прогноз несприятливий через серйозне пошкодження ендометрія, який навряд чи буде в змозі підтримувати нормально можливу майбутню вагітність. Отже, фертильність у кобил, які довгий час хворіють на піометру, внаслідок переродження ендометрія, часто не відновлюється, тому їх вибраковують – для відтворення вони не придатні [10 – 436 с.,].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Піометра є ускладненням хронічного гнійного запалення матки, яке виникає у разі закритої шийки матки або порушення скоротливої здатності матки. Піометра в кобил може протікати у двох формах: з відкритою або закритою шийкою матки. Основною ознакою захворювання кобили на піометру є неплідність. Діагностика піометри ґрунтується на безпосередній трансректальній пальпації матки, ультразвуковому дослідженні розширеної і заповненої рідиною матки та аналізі маткового ексудату. Прогноз щодо життя – сприятливий, репродуктивної функції – песимістичний, плодовитість тварини не відновлюється.

Список літератури

1. Ветеринарное акушерство и гинекология / В. А. Акатов, Г. А. Кононов, А. И. Поспелов, И. В. Смирнов . – Л.: Колос. – 1977. – 656 с.
2. Бородиня В. І. Поширення і діагностика гострого ендометриту в кобил та їх лікування / В. І. Бородиня, В. І. Вороніна // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Ґжицького. – Львів, 2012. – Т. 14. – № 2 (52). – Ч. 1. – С. 17–21.
3. Бородиня В. И. Акушерская и гинекологическая диспансеризация спортивных кобыл и анализ причин заболевания половых органов / В. И. Бородиня, Ю. И. Вычерова // Современные проблемы акушерства и биотехнологии воспроизведения животных: Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 85-летию со дня рождения профессора Черемисинова Г. А. и 50-летию создания Воронежской школы ветеринарных акушеров. 18-19 октября 2012 года, г. Воронеж. – Воронеж: изд-во «Истоки», 2012. – С. 110–116.
4. Бородиня В. И. Динамика показателей фертильности спортивных лошадей конно-спортивной школы / В. И. Бородиня, Ю.

И Вычерова / II Международная научно-практическая конференция «Сельскохозяйственные науки и агропромышленный комплекс на рубеже веков» ЦРНС, 21 июня 2013 г. сборник материалов II Международной научно-практической конференции / Под общ. ред. С. С. Чернова. – Новосибирск: ООО агентство «СИБПРИНТ», 2013. – С. 97–102.

5. Бородыня В. И. Заболеваемость спортивных кобыл гипофункцией яичников и их лечение / В. И. Бородыня / Сельскохозяйственные науки и агропромышленный комплекс на рубеже веков: сборник материалов VI Международной научно-практической конференции Новосибирск: Издательство ЦРНС, 2014. – С. 121–125.

6. Gilbert Robert O., Del Piero Fabio, Erskine Ronald J. [Электронный ресурс] / Robert O. Gilbert, Fabio Del Piero, Ronald J. Erskine // Pyometra in Horses: Reproductive Disorders of Horses – Режим доступа: http://www.merckvetmanual.com/pethealth/horse_disorders_and_diseases/reproductive_disorders_of_horses/pyometra_in_horses.html

7. González del Pino, Francisco Javier [Электронный ресурс] / Del Pino González, Javier Francisco // REDVET. Revista electrónica de Veterinaria. ISSN: 1695-7504 2009 Vol. 10, Nº 11 Piometra en unayegua: reported euncaso – Pyometra in a mare: a case report. Режим доступа: <http://www.veterinaria.org/revistas/redvet/n111109.html>

8. Mc Cue Patrick [Электронный ресурс] / Patrick Mc Cue // The American Quarter Horse Journal. – November 7. – 2014. – Режим доступа: http://americashorsedaily.com/horse-breeding-problems-pyometra/#.VK5l1dKsWW_

9. Sameeh M. Abutarbush [Электронный ресурс] / Abutarbush Sameeh M. // Illustrated Guide to Equine Diseases. – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=081381071X>

10. Samper Juan C. [Электронный ресурс] / Juan C. Samper // Equine Breeding Management and Artificial Insemination. – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=1416052348>

References

1. Akatov V. A., Kononov H. A., Pospelov A. Y., Smyrnov Y. V. (1977). Veterynarnoe akusherstvo y hynekolohyia [Veterinary obstetrics and gynecology]. Lvov, Kolos, 656. (in Ukraine)
2. Borodynia V. I., Voronina V. I. (2012). Poshyrennia i diahnostyka hostroho endometrytu v kobyl ta yikh likuvannia [Distribution and diagnosis of acute endometritis in mares and their treatment]. Lviv, T. 14, № 2 (52), Ch. 1, 17–21. (in Ukraine)
3. Borodynia V. Y., Vycherova Iu. Y. (2012). Akusherskaia y hynekolohyicheskaia dyspanseryzatsyia sportyvnykh kobyl y analiz prychyn zabolevanyia polovukh orhanov [Obstetric and gynecological medical examination sports mares and analysis of reproductive organs diseases]. Voronezh, «Ystoky», 110–116. (in Russia)

4. Borodynia V. Y., Vycherova Iu. Y. Dynamyka pokazatelei fertylnosti sportyvnykh loshadei konno-sportyvnoi shkoly [Dynamics of fertility sport horses equestrian school]. Novosybyrsk: OOO ahentstvo «SYBPRYNT», 97–102. (in Russia)
5. Borodynia V. Y. (2014). Zabolevaemost sportyvnykh kobul hypofunktsyei yaychnykov y ykh lechenye [The incidence of ovarian hypofunction athletic mares and their treatment]. Novosybyrsk: Yzdatelstvo TsRNS, 121–125. (in Russia)
6. Gilbert Robert O., Del Piero Fabio, Erskine Ronald J. [Электронный ресурс] / Robert O. Gilbert, Fabio Del Piero, Ronald J. Erskine // Pyometra in Horses: Reproductive Disorders of Horses – Режим доступа: http://www.merckvetmanual.com/pethealth/horse_disorders_and_diseases/reproductive_disorders_of_horses/pyometra_in_horses.html
7. González del Pino (2009). Francisco Javier [Электронный ресурс] / Del Pino González, Javier Francisco // REDVET. Revista electrónica de Veterinaria. ISSN: 1695-7504 Vol. 10, Nº 11 Piometra en una yegua: reported euncaso – Pyometra in a mare: a case report. Режим доступа: – Режим доступа: <http://www.veterinaria.org/revistas/redvet/n111109.html>
8. Mc Cue Patrick (2014). [Электронный ресурс] / Patrick Mc Cue // The American Quarter Horse Journal. – November 7. – Режим доступа: http://americashorsedaily.com/horse-breeding-problems-pyometra/#.VK5l1dKsWW_
9. Sameeh M. Abutarbush [Электронный ресурс] / Abutarbush Sameeh M. // Illustrated Guide to Equine Diseases. – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=081381071X>.
10. Samper Juan C. [Электронный ресурс] / Juan C. Samper // Equine Breeding Management and Artificial Insemination. – Режим доступа: <https://books.google.com.ua/books?isbn=1416052348>

ПИОМЕТРА КОБЫЛ (КЛИНИЧЕСКИЕ ПРИЗНАКИ, ДИАГНОСТИКА)

В. И. Бородиня, Т. И. Панимаш,

Аннотация. Освещены вопросы течения, клинических признаков заболевания кобыл при пиометре и особенностей диагностики этого заболевания. Пиометра у лошадей может протекать в двух формах: с открытой или закрытой шейкой матки. В тех случаях, когда шейка матки открыта - можно видеть наличие экссудата водянистой или сливкоподобной консистенции, который выделяется из половой щели. Тогда как в случаях пиометры с закрытой шейкой матки, жидкость накапливается в матке, последняя увеличивается в размере и, наконец, принимает форму шара. Основным признаком заболевания кобылы пиометрой является бесплодие. Половые циклы отсутствуют в течение длительного времени. Целью проведения клинических и лабораторных диагностических исследований является определение источника выделений из влагалища и составления прогноза относительно будущего плодородия животного. Диагностика пиометры основывается на непосредственной

трансректальной пальпации матки, ультразвуковом исследовании расширенной и заполненной жидкостью матки и анализе маточного экссудата. Дифференциальная диагностика пиометры предусматривает отличать симптомы данного заболевания от таковых бактериального эндометрита, 80-120-дневной беременности, грибкового эндометрита, метрит-ламинит-сепсис комплекса, миксометры, гидрометры, кистозно-железистой гиперплазии, неоплазии эндометрия. Прогноз в отношении жизни - благоприятный, репродуктивной функции - пессимистический, плодовитость животных не восстанавливается.

Ключевые слова: лошади, заболевания матки, пиометра, течение, клинические признаки, диагностика, прогноз

PYOMETRA IN MARES (CLINICAL SIGNS, DIAGNOSIS)

V. I. Borodynia, T. I. Panimash

Abstract. The questions of flow, clinical signs of disease pyometrain mares features and diagnosis of the disease are outlined. Pyometra in horses can occur in two forms: open or closed cervix. In cases when a cervix is open - you can see the presence of aqueous or creamy fluid that stands out from the genital slit. Whereas in a case of a closed cervix, the fluid accumulates in an uterus, the latest increases in size and, finally, takes the form of a ball. The main feature of the disease is infertility. Sexual cycles are absent for a long time. The purpose of clinical and laboratory diagnostic studies is to determine the source of vaginal discharge and a projection for future fertility of animals. Diagnosis of pyometra is based on direct transrectal palpation of the uterus, ultrasound and enhanced fluid-filled uterus and uterine fluid analysis. Differential diagnosis of pyometra involves distinguishing symptoms of the disease of bacterial endometritis, 80-120-day pregnancy, fungal endometritis, metritis-laminitis-sepsis complex, mixometra, hydrometra, cystic-glandular hyperplasia, endometrial neoplasia. The prognosis for life is favorable, for reproductive function - pessimistic, animal fertility is not restored.

Keywords: horses, mares, uterine disease, pyometra, course, clinical signs, diagnosis, prognosis